

SİRKÜLER SAYI: 2022/140

08.07.2022

SERBEST BÖLGELERDE FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLERİN TÜRKİYE'DE YERLEŞİKLERLE GERÇEKLEŞTİRECEKLERİ MENKUL ALIM-SATIMLARININ KAMBIYO MEVZUATI KARŞISINDAKİ DURUMUNA DAİR BAKANLIK GÖRÜŞÜ VERİLMİŞTİR

Kambiyo mevzuatında son dönemde gerçekleşen değişiklikler çerçevesinde, serbest bölgede faaliyet gösteren şirketlerin Türkiye içine gerçekleştirecekleri menkul satışlarının veya Türkiye'den yapacakları menkul alımlarının ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilip getirilemeyeceğine dair tereddütler hasıl olmuştu. Bir mükellefin görüş talebine karşılık olarak, Hazine ve Maliye Bakanlığı Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen 24.06.2022 tarih ve E-37518347-045.99-1314528 sayılı cevabî yazıda (görüş yazısı) konuya ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur.

Bilindiği üzere, 2 Mayıs 2018 tarihli Sermaye Hareketleri Genelgesi'nin 18'inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 6'ncı maddesi uyarınca, serbest bölgeler kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında kabul edildiklerinden, serbest bölgede yerleşik firmalar bu Genelge kapsamında yurt dışında yerleşik kişi olarak kabul edilmektedir. Ancak ilgili görüş yazısında, anılan Genelge hükmünün açıkça söz konusu Genelgeyi kapsadığından hareketle, 2008-32/34 no.lu Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğin 8'inci maddesinin yirmi üçüncü fıkrasına gönderme yapılarak serbest bölgede faaliyet göstermekle birlikte Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan şirketler, 32 sayılı Kararın 4'üncü maddesinin (g) bendi uygulaması

kapsamında “Türkiye’de yerleşik” olarak değerlendirilmiştir. Diğer bir deyişle, Bakanlığın görüş yazısında mezkûr tebliğin 8’inci maddesinin yirmi üçüncü fıkrasına kıyasen Türkiye’de yerleşik şirketlerin serbest bölgede bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler 32 sayılı Kararın 4’üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında **Türkiye’de yerleşik** olarak değerlendirilmiştir. Ancak, Türkiye’de kanuni bir yerleşim yeri bulunmayan ve yalnızca serbest bölgede faaliyet gösteren şirketler, bu hükümlerin uygulanmasında **dışarıda yerleşik** olarak kabul edilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere, Bakanlık 2008-32/34 no.lu Tebliğin 8’inci maddesinin yirmi üçüncü fıkrasıyla kıyaslama yaparak Türkiye’de yerleşik şirketlerin serbest bölgede bulunan doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketleri Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirmiştir. Türkiye’de yerleşik şirketlerin doğrudan veya dolaylı olarak yüzdenin altında pay sahipliğinin bulunduğu şirketlerin Türkiye’de yerleşik sayılıp sayılmayacağı konusunda net bir belirleme yapılmamıştır. Türkiye’de yerleşik şirketlerin ortaklık payına sahip oldukları serbest bölgelerde faaliyette bulunan şirketlerle yapacakları işlemlerde bu hususu göz önünde bulundurmaları faydalı olacaktır.

Görüş yazısına göre, Türkiye’de yerleşik kişilerin döviz cinsinden veya dövize endekli sözleşme yapma yasağını düzenleyen 32 sayılı Kararın 4’üncü maddesinin (g) bendi hükmü, açıkça istisna tutulmamaları nedeniyle, **serbest bölgede faaliyet gösteren ve Türkiye’de yerleşik sayılan şirketleri de kapsamaktadır**. Öte yandan, Serbest Bölgeler Kanunu’nun 6’ncı maddesinin ikinci fıkrası amir hükmü gereğince, serbest bölgede faaliyet gösteren şirketlerin serbest bölge içerisinde gerçekleştirecekleri işlemler ile dışarıda yerleşik şirketlerle gerçekleştirecekleri işlemler dövizli sözleşme yasağı kapsamı dışında bulunmaktadır.

İlgili görüş yazısında, **serbest bölgede faaliyet gösteren ve Türkiye’de yerleşik sayılan şirketlerin, serbest bölge sınırları dışında Türkiye’de yerleşik bir firma ile akdedeceği menkul satış sözleşmelerine ilişkin** ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilmesi/kabul edilmesinin yürürlükteki mevzuat uyarınca mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Bakanlık görüşü sonrası mevcut durumu bir örnekle somutlaştırmak gerekirse; Türkiye’de yerleşik (A) Şirketi’nin serbest bölgede faaliyet gösteren şubesi ile akdedeceği menkul satış sözleşmesinin döviz cinsinden veya dövize endekli düzenlenmesi mümkün olsa bile, bu sözleşmelere ilişkin ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilmesi/kabul edilmesi mümkün bulunmamaktadır. Buna karşın serbest bölgede bulunan şubenin serbest bölge sınırları içerisinde akdedeceği bir hizmet sözleşmesi veya yurt dışındaki şirketlerle gerçekleştireceği işlemlere dair sözleşmelerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak düzenlenmesi veya bu sözleşmelere ilişkin ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilmesi/kabul edilmesi mümkün olabilecektir.

Diğer yandan, serbest bölge hükümlerinin uygulandığı veya serbest bölgeye ihraç edilen malların teslimine ilişkin menkul satış sözleşmelerinin durumunun Bakanlık nezdinde halen değerlendirilmekte olduğu ifade edilmiş, söz konusu hususta tanınacak yeni bir istisnanın duyurulacağı belirtilmiştir.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

(*) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER
YMM
Mazars Denge, Ortak
eyetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ÖĞREDİK
SMMM
Mazars Denge, Direktör
gogredik@mazarsdenge.com.tr